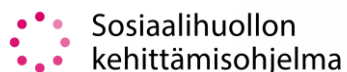

Sote-uudistus ja sosiaalityö: Millainen omatyöntekijän tehtävä on osana monialaista yhteistyötä?

Tervetuloa!

Ohjeet sujuvaan tilaisuuteen:

- Pidäthän mikrofonin ja kameran suljettuna tilaisuuden aikana
- Puheenvuoron saa kättä nostamalla
- Esiintyjille voi esittää kysymyksiä tai kommentteja Teams-kokouksen keskustelu-kentällä

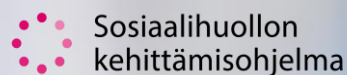
Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Sote-uudistus ja sosiaalityö: Millainen omatyöntekijän tehtävä on osana monialaista yhteistyötä?

Länsi-Suomen yhteistyöalueen
työpaja 8.2.2022

Piia Astila, aluekoordinaattori

Heidi Muurinen, kehittämispäällikkö

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Ohjelma 8.2.2022

- 12.00–12.10 Tilaisuuden avaus ja edellisen työpajan ydinviesti
- 12.10–12.30 Omatyöntekijä monialaisessa yhteistyössä - **Heidi Muurinen** ja **Piia Astila**, THL
- 12.30–13.30 Katsaus omatyöntekijän tehtävien kehittämiseen
- Katsaus Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle – Teija Ahokas, projektipäällikkö ja Ville Santalahti, suunnittelija, Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
- Katsaus Satakunnan hyvinvointialueelle - **Kaisu-Leena Raikisto**, johtava sosiaalityöntekijä, Satasairaala
- Katsaus Pohjanmaan hyvinvointialueelle – **Virpi Hagström**, johtava sosiaalityöntekijä, lasten ja perheiden palvelu, Pohjanmaan hyvinvointialue
- 13.30–13.45 Tauko
- 13.45–14.00 Ohjeistus ryhmiin
- 14.00–14.35 Ryhmäkeskustelu
- 14.35–14.45 Tauko
- 14.45–15.10 Ryhmäkeskustelun tuotokset
- 15.10–15.30 Yhteenveto, ydinviestin tiivistys ja tilaisuuden palaute

Program 8.2.2022

- 12.00–12.10 Evenemanget öppnas och kärnbudskapet från föregående workshoppen
- 12.10–12.30 Den egna kontaktpersonen inom sektorsövergripande samarbete, **Heidi Muurinen** och **Piia Astila**, THL
- 12.30–13.30 Översikt över utvecklandet av den egna kontaktpersonens uppgifter
 - Översikt över Egentliga Finlands välfärdsområde, **Teija Ahokas ja Ville Santalahti**, Vasso
 - Översikt över Satakunta välfärdsområde, **Kaisu-Leena Raikisto**, ledande socialarbetare, Satasairaala
 - Översikt över Österbottens välfärdsområdet
- 13.30–13.45 Paus
- 13.45–14.00 Indelning i grupper
- 14.00–14.35 Gruppdiskussion
- 14.35–14.45 Paus
- 14.45–15.10 Resultat från gruppdiskussioner
- 15.10–15.30 Sammanfattning, sammandrag av kärnbudskapet och respons på evenemanget

Ymmärrys

Laaja-alaisuus

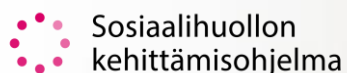
Johdonmukainen linja

Omatyöntekijä sosiaalihuollossa – kooste kansallisesta tilaisuudesta

Länsi-Suomen yhteistyöalueen työpaja
8.2.2022

Heidi Muurinen, kehittämispäällikkö

Piia Astila, aluekoordinaattori

Sote-uudistus
Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Omatyöntekijän tehtävän kehittäminen

- Omatyöntekijän tehtävän kehittäminen on mainittu monissa hyvinvointialueiden hankkeissa, esimerkkejä:
 - määritellään asiakasvastaavan/omatyöntekijän roolit ja vastuut
 - määritellään sosiaalihuoltolain mukaisen omatyöntekijän rooli monialaisessa yhteistyössä
 - otetaan käyttöön vastuutyöntekijämalli
- Käytössä on erilaisia nimikkeitä, kuten asiakasvastaava, omahoitaja, omalääkäri, vastuutyöntekijä
 - mitä tarkoitetaan omatyöntekijällä?
 - mitä tehtävä tarkoittaa käytännössä ja monialaisen yhteistyön kehittämisessä?
 - millaista osaamista vaaditaan?

Omatyöntekijä lainsäädännössä

- Omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolaissa
- Terveydenhuoltolaissa ei ole vastaavaa tehtävän määrittelyä
 - STM:ssä on parhaillaan pohdinnassa ehdotus terveydenhuollon omatyöntekijästä osana mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistamista (ks. Juurikkala 31.1.2022)

Omatyöntekijän nimeäminen

- Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada omatyöntekijä koko sosiaalihuollon asiakkuuden ajaksi (SHL 42 §).
- Omatyöntekijä on nimettävä viimeistään palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä (Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2017, 126).
 - Palvelutarpeen arvioinnin tekee sosiaalihuollon ammattihenkilö ellei laissa toisin määrätä (SHL 36 §)
 - Erytystä tukea tarvitsevalle henkilölle palvelutarpeen arvioinnin tekee virkasuhteinen sosiaalityöntekijä (SHL 36 §)
- Asiakkaalle on kerrottava hänen oikeudestaan saada omatyöntekijä (Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2017, 117).
- SHL 42 § mukaan omatyöntekijää ei tarvitse nimetä, jos
 - asiakkaalle on jo nimetty muu palveluista vastaava työntekijä (esimerkiksi lastensuojelussa asioista vastaava sosiaalityöntekijä)
 - tai nimeäminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta (esim. asiakas ei koe tarvitsevansa omatyöntekijää, asiakkuus on lyhytkestoinen tai asiakkaalla on jo muu tärkeä tukihenkilö)
- Palvelutarpeen arviointiin kirjataan arvio omatyöntekijän tarpeesta (SHL 37 §)

Kuka voi toimia omatyöntekijänä?

- Omatyöntekijän on SHL 42 § mukaan oltava sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 3 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö
 - Laillistetut ammattihenkilöt: sosiaalityöntekijä, sosionomi, geronomi ja kuntoutuksen ohjaaja
 - Nimikesuojatut ammattihenkilöt: lähihoitaja, kodinhoitaja ja kehitysvammaisten hoitaja
- Erityistä tukea tarvitsevan lapsen tai muun erityistä tukea tarvitsevan henkilön omatyöntekijän tai hänen kanssaan asiakastyötä tekevän työntekijän on sosiaalihuoltolain 42 § mukaan oltava sosiaalityöntekijä
- Omatyöntekijänä saa SHL 42 § mukaan toimia sosiaalihuollon ammattihenkilön sijaan terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jos se on asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta perusteltua
 - Vanhuspalvelulain 15 § mukaan iäkkäiden palveluntarpeiden selvittämisestä vastaa iäkkään henkilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukainen sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 3 §:ssä tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) 2 §:ssä tarkoitettu ammattihenkilö, jos se on asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta perusteltua
 - Myös iäkäs henkilö voi olla erityisen tuen tarpeessa

Omatyöntekijä terveydenhuollossa

- Ei lakisääteistä velvoitetta, ei nimikettä
- Ei samansisältöistä merkitystä kuin sosiaalihuoltolain mukaan; käytössä ollut aiemmin oma hoitaja, oma lääkäri - väestövastuujärjestelmä oli laajemmin käytössä 1990-luvulla (vieläkin esimerkkejä kunnista), jossa esim. terveydenhoitaja ja lääkäri hoitivat oman alueensa väestöä kokonaisvaltaisesti (esim. pl. työterveyshuolto, kouluterveydenhuolto)
- Asiakkaan tarpeista lähtevä ohjaus ja hoito toteutui, yhteys sosiaalihuollon edustajalle – jatkuvuus, asiakastyytyväisyys

Erityisen tuen tarve

- Erityisen tuen tarpeeseen olevien asiakkaiden oikeudesta tukeen on säädetty sosiaalihuoltolain eri kohdissa täsmällisemmin, jotta voidaan turvata kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien oikeussuoja (Juurikkala 31.1.2022.)
- Erityistä tukea tarvitsevan henkilön palvelutarpeen arvioinnista vastaa virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä. Soveltaessaan lakia työntekijä tekee yksilökohtaisen arvion henkilön erityisen tuen tarpeesta. (Sosiaalihuoltolain soveltamisopas 2017, 27.)
- *Erityistä tukea tarvitsevilla henkilöllä* ja asiakkaalla tarkoitetaan SHL 3 § mukaan henkilöä,
 - jolla on erityisiä vaikeuksia hakea ja saada tarvitsemiaan sosiaali- ja terveystalveluja
 - kognitiivisen tai psyykkisen vamman tai sairauden, päihteiden ongelmakäytön, usean yhtäaikaisen tuen tarpeen tai muun vastaavan syyn vuoksi ja
 - jonka tuen tarve ei liity korkeaan ikään siten kuin vanhuspalvelulaissa säädetään
- *Erityistä tukea tarvitsevilla lapsella* tarkoitetaan SHL 3§ mukaan lasta, jonka kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen terveyttä tai kehitystä tai joka itse käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään tai kehitystään tai joka on erityisen tuen tarpeessa 3 kohdassa mainituista syistä.

Millainen on omatyöntekijän tehtävä tai rooli? Nostoja kansallisesta tilaisuudesta 31.1.2022

Virva Juurikkala

- Omatyöntekijä
 - koordinoi sosiaalihuollon kokonaisuutta ja edistää palvelujen järjestämistä palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti (SHL 38 §)
 - tukee asiakasta tämän omien ja asiakassuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa
 - tukee asiakasta käyttämään ja vahvistamaan voimavarojaan
 - seuraa, kuina palvelut ja tukitoimet vaikuttavat ja vastaavat asiakkaan tuen tarpeisiin
- Omatyöntekijän rooli vaihtelee asiakkaan tarpeiden mukaisesti: mitä enemmän tuen tarvetta, sitä merkityksellisempi omatyöntekijän rooli on
- Tehtävien toteuttamisen kannalta on olennaista, että omatyöntekijä työskentelee siinä organisaatiossa, joka on vastuussa sosiaalipalveluiden toteuttamisesta ja hänellä on tehtävään riittävä osaaminen

Päivi Rissanen

- Omatyöntekijän ja asiakkaan suhteessa tärkeää valmius ja motivaatio, jatkuvuus ja sitoutuminen, avoimuus, välittäminen, luottamus ja ymmärtäminen – sekä epävarmuuden sietäminen
 - Tilaisuudessa puhuttiin laajemminkin siitä, miten palvelujärjestelmä ja omatyöntekijä sitoutuvat asiakkaaseen ja tukevat hänen tavoitteitaan
- Pitkäaikaisessa asiakkuudessa asiakkaalle voi syntyä satoja kontakteja eri työntekijöihin - toipumisessa merkityksellisyyden kokemus on oleellinen
- Hyvässä asiakassuhteessa työntekijä voi toimia peilinä, josta kuntoutuja voi nähdä itsensä uudenaikaisessa valossa
- Asiakkaan suojeleminen ja tukeminen – suojellaan epäonnistumiselta mutta ei estetä onnistumista

Kiitos!

 Sosiaalihuollon
kehittämissuunnitelma

**Sote-
uudistus** Tulevaisuuden
sosiaali- ja terveyskeskus

Palaute

- Anna palautetta Mentimeterissä!
 - Linkki keskustelukentässä!

Sosiaalihuollon kehittämishojelman toimeenpanon tuesta

- **Tulevaisuuden sosiaalityön vaikuttavat toimintamallit- webinaari 11.2.2022 klo 9-12**
 - Tilaisuus kokoaa yhteen Osallistavan sosiaalityön menetelmien pilotin (2021) kokemuksia, havaintoja ja tuotoksia, joiden pohjalta tilaisuudessa esitellään kolme osallistavan sosiaalityön toimintamallia.
 - Lisäksi tilaisuudessa kerrotaan mahdollisuudesta osallistua sosiaalihuollon kehittämishojelman toimeenpanon tuen kokonaisuuteen, jossa THL tukee näiden kolmen toimintamallin käyttöönottoa ja arviointia (2022-2023).
 - Tilaisuus on tarkoitettu kaikille Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman kehittäjille ja esihenkilöille sekä Osallistavan sosiaalityön menetelmien pilottiin osallistuneille työyhteisöille.
- **Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö –raportti ilmestyy 14.2. verkossa!**
 - Raportissa tarkastellaan rakenteellista sosiaalityötä teoreettisista ja käytännöllisistä näkökulmista käsin.
 - Tavoitteena on edistää yhteistä ymmärrystä siitä, mitä rakenteellisella sosiaalityöllä tarkoitetaan, miten sitä voidaan tehdä, miten sen toimintaedellytyksiä voidaan vahvistaa sekä mitä tulevaisuuden näkymiä ja odotuksia siihen voidaan liittää.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus – ohjelman toimeenpanon tuesta

- **Merkaa kalenteriin – lisätiedot sote-uudistus.fi tapahtumakalenterissa:**
 - Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saavutettavuuden parantaminen - kansallinen verkostopäivä 16.2.
 - Päihdepalveluihin pääsyn parantaminen – kansallinen verkostopäivä 4.4.
- **Tilaa myös Tulevaisuuden sote-keskus ohjelman ajankohtaiskirje!**
 - <https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/tulevaisuuden-sosiaali-ja-terveyskeskus/ohjelman-ajankohtaiskirje>

Kiitos osallistumisesta!

Lisätietoja: Heidi Muurinen,
kehittämispäällikkö
(etunimi.sukunimi@thl.fi)

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosiaalihuollon-kehittamisohjelma>

soteuudistus.fi

